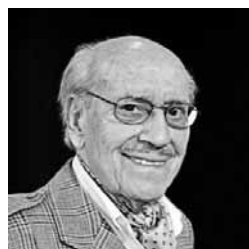

Any 2009. Programa núm. 22

7 – 20 desembre 2009

Filmoteca

 de Catalunya

José Luis López Vázquez

USA '70

L'estudi Mejrabpom, el Hollywood roig

Record de José Luis López Vázquez

Els compositors de cinema a Catalunya (1930-1959)

Seminari: Els oficis del cinema

100 comèdies americanes

El film del mes

Aula de cinema

▶ USA '70

Rebel·lió, revisió, renovació, risc són els mots clau d'un decenni, el del 1970, que va ser molt creatiu als EUA. *Easy Rider* (1969) anticipava una dècada prodigiosa, amb l'arribada al poder d'una nova generació de directors, productors i intèrprets. En aquest grup brillant, fixem-nos en les dates de naixement i del primer llargmetratge cinematogràfic dels directors: Allen (nascut el 1935 i primer film el 1969), Coppola (1939 i 1963), Friedkin (1939 i 1967), Bogdanovich (1939 i 1968), Scorsese (1942 i 1968), Lucas (1945 i 1971), Spielberg (1946 i 1974), De Palma (1940 i 1968). Tot i que la majoria d'ells havien debutat a finals dels anys 60, va ser durant els 70 que es van consolidar com a alternativa: «La sensació general entre nosaltres a mitjan anys seixanta era que el cinema americà es trobava en destret. Era el crepuscle del vell sistema dels estudis de Hollywood» (Walter Murch). El mateix Murch, testimoni i coprotagonista del canvi que s'imposava davant una crisi que era en primer lloc econòmica i financera (els estudis van ser adquirits per conglomerats empre-

sarials), assenyalava la gran paradoxa: «Irònicament, *El padrino* no era el tipus de film que Francis volia fer. En un principi era exactament el tipus de superproducció de Hollywood del qual Francis es volia mantenir allunyat». A aquesta primera fornada s'hi van afegir directors no gaire més joves, però amb debuts menys precoços, com ara Schrader (1946 i 1978) i Carpenter (1948 i 1974). També cal incloure al retrat de l'època la irrupció de realitzadors de més edat, com Altman (1925 i 1957), però que no es va afirmar fins al 1970 amb *M.A.S.H.* i Brooks (1926 i 1968), i la bona salut d'alguns veterans com Huston, capaç de rejuvenir-se amb un petit film com *Fat City*. Amb 25 films, del 7 de desembre al 31 de gener trobareu un resum de totes aquestes aportacions i del moviment social dels Estats Units dels anys 70, una dècada fonamental del fenomen més ampli batejat com a *New Hollywood* i que ha estudiat Àngel Comas: «El *New Hollywood* representa sens dubte la darrera edat d'or del cinema nord-americà, un autèntic renaixement de les seves cendres, encara tè-

The Godfather de Francis Ford Coppola

bies, quan gairebé es trobava en una fase de mort irreversible». Vegeu més informació al suplement monogràfic, que comença amb un article que aborda el tema des de l'anàlisi econòmica, una perspectiva que és ahora important i poc habitual. Agraïments: Museo de Bellas Artes de Bilbao i Filmoteca Española. ▶

▶ L'estudi Mejrabpom, el Hollywood roig

Finalitza el cicle dedicat a aquest estudi de l'antiga Unió Soviètica amb projeccions de films de Nikolai Ekk, Boris Barnet i Edwin Piscator. Agraïments: Cinémathèque de Toulouse i Filmoteca Española. ▶

Suburbios de Boris Barnet

▶ 100 comèdies americanes. De Charlot a Stiller

En aquest programa ens fixem especialment en Richard Quine, autor de comèdies elegants, però que roman molt oblidat. És clar que per elegància tenim la del gran Vincente Minnelli, amb *Mi desconfiada esposa* (on barreja, molt divertidament, moda i boxa). Però cal parar atenció també a exemples de comèdies incloses en altres cicles de la quinzena (com *Ninotchka* de Lubitsch o *Bienvenido Mr. Chance* de Hal Ashby). ▶

How to Murder Your Wife de Richard Quine

▶ Record de José Luis López Vázquez

La recent mort de José Luis López Vázquez (1922-2009) ha privat el cinema espanyol d'un dels seus referents més identificables. Actor d'una gran versatilitat, que va demostrar la seva vàlua en tots els camps: teatre, televisió (qui no recorda la inoblidable *La cabina?*) i molt especialment el cinema, a través de films de gran envergadura dramàtica –*El bosque del lobo*, *Mi querida señorita* o *La prima Angélica*– i sobretot un bon nombre de les millors comèdies del cinema espanyol –*Atraco a las tres*, *El pisito*, *La escopeta nacional*–, per citar-ne només uns exemples, dins d'una filmografia extensa, on es combinen dotzenes de títols de la mateixa categoria amb treballs de caire més «alimentari». Com a homenatge, hem escollit *Plácido* de Berlanga, on López Vázquez interpretava en Quintanilla, un paper que li va fer guanyar el Premi Sant Jordi i que ell definia d'aquesta manera: «És un cínic, un cara, un cursi autèntic. No té un duro ni tampoc sap d'on treure'l, però sap adaptar-se a les situacions. És un pocavergonya». Agraïments: Jet Films, S.A. ▶

► El film del mes

El film de desembre és *Sweet Smell of Success*, d'Alexander MacKendrick. Aquest cineasta era nord-americà, però va triomfar amb diverses comèdies britàniques d'allò més sucoses, produïdes als estudis Ealing (com ara *El quinteto de la muerte*). Això no obstant, el film que presentem és de producció nord-americana i es va rodar el 1957. Es tracta d'un drama força agre sobre l'ambició, localitzat als ambients artístics de Nova York. Mai no es va estrenar comercialment al nostre país, però s'ha exhibit diverses vegades per la televisió i amb dos títols diferents: *Chan-taje en Broadway* i *El dulce sabor del éxito*.

Poder, corrupció i mentides

Tot escollint SWEET SMELL OF SUCCESS, me n'adono que he escollit una pel·lícula que casa perfectament amb l'ira que sento per la manera com s'entabana el públic per tal que cregui mitges veritats i, directament, mentides provinents de polítics i premsa, i per les restriccions cada cop més estretes que Hollywood imposa als cineastes.

L'heroi capaç de canviar el destí és el concepte més simple i utòpic rere la major part del cinema americà. No cal gaudir d'una gran perspiciàcia ni d'una àmplia experiència sociopolítica per adonar-se que, en general, és més aviat a l'inrevés: són els corruptes, els qui controlen el destí. Però cal una bona dosi de coratge per fer-ne el tema d'una pel·lícula, tal com Alexander MacKendrick va fer en la seva sensacional SWEET SMELL OF SUCCESS.

La pel·lícula es va fer l'any 1956, quan tot just s'havia acabat la cacera de bruixes de McCarthy. Basada en un conte curt d'Ernest Lehman, SWEET SMELL OF SUCCESS és una temptativa valenta de fer front als corruptes i als gelosos, tot descarregant un cop a favor dels artistes i cineastes, les vides dels quals van canviar per sempre pel maccarthisme.

Sidney Falco (Tony Curtis) és un agent publicitari molt de gana, rebutjat pel totpoderós columnista de Broadway J. J. Hunsecker (Burt Lancaster). Per tal d'incloure els seus ardis publicitaris a la columna de J.J., Falco esdevé el noi dels encàrrecs de Hunsecker, sempre a punt per fer qualsevol tasca, per molt roïna que sigui. Hunsecker li demana que acabi amb la relació que la seva germana petita manté amb un jove guitarrista de jazz, tot acusant-lo de fumar marihuana i de ser un comunista declarat. Quan aquest pla falla, Falco acceideix a col·locar-li droga al músic i denunciar-lo a la policia.

L'abús de poder de Hunsecker i la complicitat servicial de Falco uneixen dos dels temes principals del *film noir*: l'alienació i l'obsessió. A diferència dels *films noir* primerencs, en els quals els protagonistes actuen amb una certa capacitat d'adonar-se dels defectes propis, Falco i Hunsecker se'n desentenen amb facilitat i viuen conscientment còmodes en el seu món corrupte i desposseït de moral. Que són els corruptes i no pas els herois els qui canvien el destí és la trista reflexió de la pel·lícula sobre la vida social i política d'Amèrica.

Quan la vaig veure per primer cop l'any 1970, a les acaballes dels meus anys d'estudiant a l'escola de cinema, em va meravellar la seva confecció superba. Té tantes qualitats que ressalten que és difícil fer-ne una llista ordenada. El diàleg, escrit per Clifford Odets i Ernest Lehman, és excepcional, potser el discurs més enginyós i esmolat que es pugui trobar en una pel·lícula. Es desenvolupa a una velocitat i és tan ofensiu que de vegades costa creure el que hom acaba de sentir. Està ambientada a la nit de Broadway; en blanc i negre, lluent per les llums i amenaçant pels contrastos dels clarobscurs. Els carrers són plens de gent i de cotxes. Els clubs, plens a vessar de clients, gàngsters de segona fila, noies de moral relaxada i polítics corruptes. El vestuari és elegant, llampant i urbà. El treball de càmera, a càrrec de James Wong Howe, és magnífic: il·luminació mesurada, moviments ràpids de càmera, enquadrament potent i angles distintius. La major part de la pel·lícula està ambientada de nit, i fins i tot quan és de dia es pot sentir l'opressió de la

Sweet Smell of Success d'Alexander MacKendrick

ciutat i l'alienació dels seus habitants.

El muntatge és tant veloç i rítmic com el diàleg. Des del primer enquadrament, amb l'àmplia presa de Broadway i la magnífica banda sonora d'Elmer Bernstein, l'espectador es veu empès al món dels personatges que corren per la pel·lícula. El muntador i el compositor treballen junts de manera brillant. La banda sonora, majoritàriament jazz, compleix diverses funcions: et situa al món de l'espectacle i la vida nocturna, et proporciona l'oscil·lació emocional de la gran ciutat, aporta ritme a la pel·lícula i accentua punts concrets de la trama. La combinació del treball de càmera, el muntatge, la música, la direcció artística i el diàleg et submergeix completament en el món dels personatges.

Burt Lancaster mai no va estar millor que en el paper del sinistre i obsessiu Hunsecker. Tot i que no el veiem durant els primers 15 minuts, domina la pel·lícula a través de la preocupació que causa en la resta de personatges. En un detall brillant, el primer contacte que tenim amb ell és quan sentim la seva veu que rebutja la petició desesperada de Falco perquè l'inclougi a la seva columna: «Ets mort, fill. Enterra't tu mateix.» Hunsecker es veu a ell mateix com una mena de déu. De fet, en un moment donat diu (parlant amb un polític corrupte): «Ara marxa i no pequis més.» Controla els cors i les ments dels seus 60 milions de lectors: és l'home més poderós de Broadway i vol controlar tot allò que es creua en el seu camí, inclosa la seva germana petita. La seva obscura relació, amb insinuacions incestuoses, és veritablement esborronadora. És tot un alleujament sentir com el jove guitarrista, Marty Milner (Steve Dallas), li recorda a ell i a tots nosaltres que Hunsecker no és res més que un paràsit; un paràsit moralment corrupte que s'alimenta del món dels artistes.

De la seva banda, Tony Curtis està igualment brillant: atractiu, deshonest, ambiciós i desesperat. Farà allò que calgui per tal de sobreviure. És llest i patètic, tot alhora. Tot i ser un covard, no tem intercanviar cops verbals amb Hunsecker. Els actors secundaris estan meravellosament escollits i retratats. El policia corrupte i perillós, Kello, resulta particularment aterridor.

Tot plegat està acoblat amb una objectivitat magnífica per part de MacKendrick. És prou llest com per a conduir-nos a través d'aquest món corrupte cap a una certa claredat moral i, tot i així, fer que aquests personatges foscos i perillosos siguin amens, humans i familiars. «M'encanta aquesta ciutat tan bruta», li diu Hunsecker a Falco. I podem entendre què vol dir. La defensa que fa MacKendrick de l'artista i de l'individu davant d'una premsa corrupta i malvada, i la metàfora que representa del govern corrupte, es manté eternament vigent. És una pel·lícula audaç, feta per un cineasta audaç. Durant un breu espai de temps, MacKendrick va ser mestre meu a la London Film School. Jo encara no havia vist la pel·lícula i el recordo com un home bastant atractiu, serè i distret. Poc sabia aleshores que havia fet una de les pel·lícules més grans de l'època més gran del cinema.

Franç Roddam (Sight & Sound, vol. VII, núm. 1, gener 1997) ►

► Els compositors de cinema a Catalunya (1930-1959)

El dimecres dia 16 de desembre, a les 19:30 hores, Josep Lluís i Falcó presentarà el seu llibre *Els compositors de cinema a Catalunya (1930-1959)*, 13è volum de la col·lecció «Cineastes», editada conjuntament per la Filmoteca de Catalunya i l'Editorial Pòrtic. La sessió es completarà amb la projecció de *La huida*, dirigida per Antonio Isasi-Isasmendi el 1955, amb música del mestre Ricardo Lamote de Grignon. ►

Portada del llibre de Josep Lluís i Falcó

► Els oficis del cinema

El seminari organitzat amb l'ESCAC tindrà una única sessió en aquesta quinzena, dedicada a la direcció artística, amb la conferència de Leo Casamitjana, i la projecció d'una gran comèdia: *El apartamento* de Billy Wilder (dilluns 14 de desembre, a partir de les 19:00 hores). ►

Avis: El 31 de desembre del 2009, CADUCARAN tots els abonaments venuts durant el 2009. Ja són a la venda els nous abonaments per a l'any 2010 amb els preus següents:

- Abonament de 50 sessions al preu de 50 euros. Es vendrà fins al 31 de maig del 2010. Vigència: de l'1 de gener al 31 de desembre del 2010.
- Abonament de 10 sessions al preu de 18 euros. Es vendrà durant tot l'any 2010. Vigència: de l'1 de gener al 31 de desembre del 2010.

Avis: Entre els dies 15 de desembre i 10 de gener (ambdós inclosos) la primera sessió de la tarda començarà a dos quarts de sis.

Proper programa: USA '70. Els oficis del cinema. 100 comèdies americanes. El film del mes.

Propers cicles: Seminari: la llum al cinema. Els millors films de l'any. DocsBarcelona. Màster de Documental creatiu. Werner Herzog.

DILLUNS 7

17:00

El film del mes:

Sweet Smell of Success / Chantaje en Broadway

Alexander Mackendrick, 1957. Int.: Burt Lancaster, Tony Curtis, Susan Harrison, Martin Milner, Jeff Donnell, Sam Levene, Joe Frisco, Barbara Nichols, Emile Meyer, Edith Atwater. EUA. VOSE. 96'

Amb una direcció repleta de tensió i un guió farcit de diàlegs incisius, aquest fascinant film narra la relació entre un cruel i despietat periodista i un agent de premsa sense escrúpols disposat a qualsevol cosa per tal d'assolir l'èxit. Una posada en escena superba, ambientada en la nit novaïorqueua, entre festes elegants regades amb whisky i amenitzades amb jazz, atorga un verisme descarnat a la història. A més, el magistral duel interpretatiu, l'extraordinària banda sonora d'Elmer Bernstein i un magnífic guió d'Ernest Lehman i Clifford Odets, fan que aquesta obra mestra esdevingui inoblidable.

Repeticions els dies 13, 15 i 17.

19:00

USA '70:

The Kid Stays in the Picture / El chico que conquistó Hollywood

Brett Morgen, Nanette Burstein, 2002. EUA. VOSE. 93'

The Kid Stays in the Picture mostra l'ascens meteòric, la caiguda i l'ascens de bell nou del llegendari productor de Hollywood Robert Evans. Adaptada de l'autobiografia completa d'Evans, el film endinsa el públic en un viatge íntim per la ment d'aquesta llegenda de Hollywood. El mateix Evans és el narrador d'aquest documental que utilitza efectes visuals, imatges d'arxiu, clips de films clàssics i fotografies en 35 mm de John Bailey per crear un retrat de l'home que, als anys 70, fou considerat el «noi d'or» de Hollywood. «Robert Evans és una figura important de finals del segle XX. Ha sortit amb les dones amb més glamur dels darrers cinquanta anys, des d'Ava Gardner i Lana Turner fins a Kathleen Turner. Els seus millors amics han estat Jack Nicholson, Warren Beatty, Al Pacino i Henry Kissinger. A més, ha portat a la gran pantalla algunes de les millors pel·lícules dels darrers 30 anys com *The Godfather*, *The Godfather II*, *Chinatown*, *Harold & Maude*... Tots aquests films no haurien estat rodats si no fos per Evans. Fou un dels pioners d'aquesta mena de cinema que trencava les regles. Era poc convencional. Malauradament, aquest cinema ha desaparegut avui dia: només va ser una expressió de finals dels 60 i mitjans dels 70» (B. Morgen i N. Burstein).

Repetició el dia 8.

21:00

USA '70:

The Godfather / El Padrino

Francis Ford Coppola, 1972. Int.: Marlon Brando, Al Pacino, James Caan, Diane Keaton, Robert Duvall, Talia Shire, Sterling Hayden, Richard Conte, Richard Castellano, John Marley, John Cazale, Al Martino, Morgana King. EUA. VOSE. 175'

En adaptar el *best-seller* de Mario Puzo sobre la saga familiar dels Corleone, Coppola tenia al cap la idea de tractar el tema de la Màfia com una metàfora d'Amèrica, atès que «ambdues tenen les arrels a Europa». «La història de la família mafiosa novaïorqueua dels Corleone reflecteix, com no ho fa cap altre film de Hollywood dels darrers anys, l'esquinçament, les coaccions i les pors de la societat nord-americana, on les antigues normes morals del bé i del mal trontollen cada cop més, sota l'efecte de Vietnam i d'una profunda crisi de l'evidència nacional» (Kölnner Stadt-Anzeiger).

Repetició el dia 12.

DIMARTS 8

17:00

USA '70:

The Kid Stays in the Picture / El chico que conquistó Hollywood

Brett Morgen, Nanette Burstein, 2002. EUA. VOSE. 93'

Vegeu el comentari del dia 7.

19:30

L'estudi Mejrabpom, el Hollywood roig:

Putevka v Zinz / El camí de la vida

Nikolai Ekk, 1931. Int.: Nikolai Batalov, Ivan Kirla, Mikhail Djagofarov, Regina Januskevich, Vladimir Vesnovski, Mikhail Járov. URSS. VOSC. 112'

A l'inici dels anys 20, la Comissió per a la Infància recull els nens que no tenen llar o bé que són delinqüents, i els confia a un educador que els fa treba-

llar a la construcció de la via del tren. El film volia mostrar els principis pedagògics del teòric Anton Makarenko, que demanava una educació constructiva dels joves perquè assumissin la responsabilitat del seu paper en l'edificació de la societat comunista. Va ser la primera pel·lícula sonora rodada a la Unió Soviètica.

Aquesta sessió s'inscriu en el marc del cicle «Fernand Deligny. Permetre, traçar, veure» que es realitza al MACBA.

22:00

100 comèdies americanes:

Designing Woman / Mi desconfiada esposa

Vincente Minnelli, 1957. Int.: Gregory Peck, Lauren Bacall, Dolores Gray, Sam Levene, Tom Helmore, Mickey Shaughnessy, Chuck Connors, Jack Cole, Edward Platt, Alvy Moore, Carol Veazie. EUA. VOSE. 117'

Espatarrant comèdia a l'entorn de l'eterna guerra dels sexes a partir del matrimoni impossible entre una refinada dissenyadora de moda i un periodista esportiu. Rodada en cinemascop, amb el to elegant habitual al cinema de Minnelli i uns actors en estat de gràcia, va esdevenir una d'aquelles pel·lícules que ja no es fan. El film va guanyar l'Oscar al millor guió. En canvi, la seva fantàstica protagonista femenina, Lauren Bacall, ha hagut d'esperar 52 anys per rebre un Oscar honorífic en reconeixement de tota la seva carrera.

Repetició el dia 10.

DIMECRES 9

17:00

Aula de cinema:

La Marseillaise / La Marsellesa

Jean Renoir, 1937. Int.: Pierre Renoir, Lise Delamare, Louis Jovet, Andreu, Edmond Ardissou, Paul Dullac, León Larive, William Aguet, Elisa Ruis, Gerorgette Lefebvre, Georges Spanelly, Jaque Cate-lain. França. VOSC. 132'

En plena efervescència del Front Popular, aquest film fou el resultat d'una col·lecció de fons entre milers d'obres a canvi de veure després el film de forma gratuïta. Renoir arrenca amb l'esclat de la Revolució Francesa el 1789, per construir un fresc històric amb el protagonisme repartit entre els membres de diversos estaments socials que van viure aquell període revolucionari.

19:30

USA '70:

Easy Rider / Buscando mi destino

Dennis Hopper, 1969. Int.: Peter Fonda, Jack Nicholson, Dennis Hopper, Karen Black, Robert Walker jr., George Fowler jr. EUA. VOSE. 95'

Qui no recorda *Easy Rider* en veure motoristes amb Harley Davidson a la carretera? Una *road movie* com aquesta ens recorda l'esperit de llibertat d'un grup de persones, trencat de manera fàtica. En aquest cas, el botxí és la societat americana, a la qual han volgut desafiar, però pot ser qualsevol mentalitat immobilista, aquella que es manifesta de tant en tant d'una forma aterridora. Un film emblemàtic que va donar embranzida al cinema independent d'aquest país. La música és un element fonamental per definir el context i els personatges del film. Les composicions de The Jimmy Hendrix Experience, Bob Dylan, The Band o Carole King, entre d'altres, defineixen les aspiracions, els somnis i les decepcions d'aquella mítica generació de la contracultura que caracteritzava la dècada que tot just s'acabava d'encetar.

22:00

L'estudi Mejrabpom, el Hollywood roig:

Okraina / Suburbios

Boris Barnet, 1933. Int.: Ielena Kouzmina, Nikolai Bogoliubov, Mikhail Járov, Sergue Komàrov, G. Klering. URSS. VOSE. 99'

Durant l'època tsarista, una petita ciutat es veu trasbalsada per la declaració de guerra d'Alemanya contra Rússia. Aquest fet despertará uns sentiments nacionalistes a la població que, de mica en mica, evolucionaran cap al fervor revolucionari, especialment a partir de l'avenç de les idees bolxevics. «És un bon film sobre la guerra mundial. La guerra imperialista és combatuda amb la idea de la lluita internacional i la solidaritat proletària» (A. Doubrovski).

DIJOURS 10

17:00

100 comèdies americanes:

The Notorious Landlady / La infame mestressa

Richard Quine, 1962. Int.: Kim Novak, Jack Lem-

mon, Fred Astaire, Lionel Jeffries, Estelle Winwood, Maxwell Reed, Philippa Bevans, Henry Daniell, Ronald Long, Richard Peel. EUA. VOSC. 123'

Un diplomàtic nord-americà s'instal·la a la casa londinense d'una jove vídua, sospitosa d'haver assassinat el seu marit. «Comèdia elegant amb ribets de relat policíac, que tresoreja l'estranya virtut de mantenir un equilibri ben difícil entre ambdós gèneres, sense que el resultat sembli gratuït o artificios. Amb guió de Blake Edwards i Larry Gelbart (per cert, traspassat recentment) i filmada amb un contrastat blanc i negre, no és només una amalgama de gèneres, sinó una divertida digressió sobre ells. I tot plegat, narrat amb una ironia soterrada, que juga de gust amb els estereotips que representen les estrelles protagonistes» (Tomás Fernández Valentí). Estrenada amb el títol *La misteriosa dama de negro*. Repetició el dia 13.

19:30

100 comèdies americanes:

Designing Woman / Mi desconfiada esposa

Vincente Minnelli, 1957. Int.: Gregory Peck, Lauren Bacall, Dolores Gray, Sam Levene, Tom Helmore, Mickey Shaughnessy, Chuck Connors, Jack Cole, Edward Platt, Alvy Moore, Carol Veazie. EUA. VOSE. 117'

Vegeu el comentari del dia 8.

22:00

L'estudi Mejrabpom, el Hollywood roig:

Vostanije rybakov / La revolta dels pescadors

Erwin Piscator, 1934. Int.: Aleksei Dikij, Dmitri Konsovski, Nikolai Glàdkov, N. Izvolski, F. Ivanov, Judif Glizer, Vera Jakunova. URSS. VOSC. 87'

El cinema soviètic en general i el Mejrabpom en concret, van trobar un aliat a Alemanya, que era el principal proveïdor de pel·lícula i de material de rodatge i també el primer comprador dels films russos. A proposta de Willy Münzenberg, «el milionari roig», a finals del 1925 es va constituir l'empresa Prometheus, amb un capital molt baix, aportat a parts iguals pel partit comunista alemany i el Mejrabpom. Com que la llei alemanya obligava qualsevol distribuïdora que volgués importar tres films estrangers, que produís un film alemany, la Prometheus entrà en la producció. Anys després va fer fallida, però el Mejrabpom va continuar la producció alemanya, i un dels títols més cars és precisament aquesta pel·lícula d'Erwin Piscator, un gran home del teatre —que va ser conegut a Catalunya gràcies a Ricard Salvat— però sense cap més experiència cinematogràfica que la inclusió de seqüències documentals en muntatges teatrals que havien estat considerats molt cinematogràfics. Piscator es va basar en el relat d'Anna Seghers sobre els pescadors bretons, que havia guanyat el premi Kleist, i va rodar a Murmansk i Odessa.

DIVENDRES 11

17:00

USA '70:

The Godfather Part II / El Padrino, parte II

Francis Ford Coppola, 1974. Int.: Al Pacino, Robert Duvall, Robert De Niro, Diane Keaton, Talia Shire, Lee Strasberg, Michael V. Gazzo, Richard Bright, Troy Donahue, John Cazale, Morgana King, Abe Vigoda, Harry Dean Stanton. EUA. VOSE. 200'

The Godfather Part II, s'inscriu com un parèntesi narratiu del film anterior. Centrada en l'ascens i la decadència d'una família de la màfia novaïorqueua, va esdevenir una obra independent on es juxtaposen dues línies narratives. La primera se situa a la Sicília de començaments de segle i narra l'origen i construcció de la personalitat de Don Vito Corleone. La segona línia narrativa reprèn el final de la primera pel·lícula i ens mostra el fill de Don Vito, Michael Corleone, un criminal amb corbata, al capdavant dels tèrbols negocis familiars. Per bé que se suposa que les segones parts mai no són bones, amb aquesta es va demostrar tot el contrari. Coppola va assumir el repte i se'n va sortir plenament, amb la benedicció del públic, de la crítica i de l'Acadèmia de Hollywood, que va repartir nou estatuets entre ambdues parts. Cinema amb majúscules. Repetició el dia 12.

20:30

USA '70:

Phantom of the Paradise / El fantasma del Paraíso

Brian De Palma, 1974. Int.: William Finley, Paul Williams, Jessica Harper, George Memmoli, Gerrit Graham, Jeffrey Comanor, Gene Gross. EUA. VOSE. 90'

És una versió actualitzada de la història d'*El fantasma*

de l'òpera, amb afegits argumentals extrets d'*El retrat de Dorian Gray* i de *Faust*, que va representar la revelació internacional de Brian De Palma (Gran Premi al Festival de Cinema Fantàstic d'Avoriaz). El film barreja l'horror amb el musical *rock*, amb cançons de Paul Williams, en una línia de musical *pop* que també han seguit films com ara *The Rocky Horror Picture Show* o la més recent *Hedwig and the Angry Inch*.

Repeticions els dies 16 i 19.

22:15

Record de José Luis López Vázquez:

Plácido

Luis García Berlanga, 1961. Int.: Cassen, José Luis López Vázquez, Elvira Quintillá, Manuel Alexandre, Mari Carmen Yepes, Amelia de la Torre, José María Caffarel, José Orjas, Antonio Ferrandis, Amparo Soler Leal, Luis Ciges. Espanya. VE. 87'

«Assegui un pobre a la seva taula» és el lema d'una campanya benèfica de la nit de Nadal. Al voltant d'aquesta anècdota, Berlanga, amb la col·laboració del guionista Rafael Azcona, realitza una demolidora sátira de l'Espanya dels 60. «Caritat, denúncia, al·legat realista. Tot això no són cap altra cosa que pretextos superficials d'un dels films més originals i profunds que s'han realitzat mai sobre el buit, la frustració i la inexpressivitat que rau sota la verborrea incontinent dels homes reprimits d'Espanya. El film és una cascada de paraules, una successió febril de converses entre persones que no es diuen res, absolutament res, però que fan veure que es fan cas, que s'escolten, que es parlen. El silenci mai no s'ha exposat amb tant de soroll» (Àngel Fernández Santos).

Repetició el dia 14.

DISSABTE 12

17:00

USA '70:

The Godfather / El Padrino

Francis Ford Coppola, 1972. Int.: Marlon Brando, Al Pacino, James Caan, Diane Keaton, Robert Duvall, Talia Shire, Sterling Hayden, Richard Conte, Richard Castellano, John Marley, John Cazale, Al Martino, Morgana King. EUA. VOSE. 175'

Vegeu el comentari del dia 7.

20:15

USA '70:

The Godfather Part II / El Padrino, parte II

Francis Ford Coppola, 1974. Int.: Al Pacino, Robert Duvall, Robert De Niro, Diane Keaton, Talia Shire, Lee Strasberg, Michael V. Gazzo, Richard Bright, Troy Donahue, John Cazale, Morgana King, Abe Vigoda, Harry Dean Stanton. EUA. VOSE. 200'

Vegeu el comentari del dia 11.

22:00

Se suspèn la sessió per la llarga durada del film anterior.

DIUMENGE 13

17:00

Sessió infantil:

Fred Avery i J. Freleng a la Warner

1935-1941. EUA. VO. 60'

Es projecten els següents films: *I Love to Singa* (1936), *Hollywood Steps Out* (1941), *Don't Look Now* (1936), *My Green Fedora* (1935), *Lady in Red* (1935), *Streamline Greta Green* (1936), *The Mice Will Play* (1938) i *Mr. And Mrs. Is the Name* (1937).

19:30

El film del mes:

Sweet Smell of Success / Chantaje en Broadway

Alexander Mackendrick, 1957. Int.: Burt Lancaster, Tony Curtis, Susan Harrison, Martin Milner, Jeff Donnell, Sam Levene, Joe Frisco, Barbara Nichols, Emile Meyer, Edith Atwater. EUA. VOSE. 96'

Vegeu el comentari del dia 7.

22:00

100 comèdies americanes:

The Notorious Landlady / La infame mestressa

Richard Quine, 1962. Int.: Kim Novak, Jack Lemmon, Fred Astaire, Lionel Jeffries, Estelle Winwood, Maxwell Reed, Philippa Bevans, Henry Daniell, Ronald Long, Richard Peel. EUA. VOSC. 123'

Vegeu el comentari del dia 10.

DILLUNS 14

17:00

Record de José Luis López Vázquez:
Plácido

Luis García Berlanga, 1961. Int.: Cassen, José Luis López Vázquez, Elvira Quintillá, Manuel Alexandre, Mari Carmen Yepes, Amelia de la Torre, José María Caffarel, José Orjas, Antonio Ferrandis, Amparo Soler Leal, Luis Ciges. Espanya. VE. 87'

Vegeu el comentari del dia 11.

19:00

Els oficis del cinema: La direcció artística

Conferència de Leo Casamitjana

19:45

The Apartment / El apartamento

Billy Wilder, 1960. Int.: Jack Lemmon, Shirley MacLaine, Fred MacMurray, Ray Walston, Jack Kruschen, David Lewis. EUA. VOSE. 125'

És un dels grans títols de la filmografia de Wilder —va ser guardonat amb cinc premis Oscar—, una comèdia sarcàstica i una mica cruel sobre els problemes d'un modest empleat d'una companyia d'asseguracions, que deixa el seu apartament als seus superiors quan aquests han «lligat». Wilder fa evidents les relacions de classe dins la societat nord-americana i també l'arribisme social, entre moltes altres coses. A l'apartat de la direcció artística cal destacar les oficines creades per Alexander Trauner: per tal que l'espai assolís una sensació de grandiositat, freda i impersonal, va atorgar-li una falsa perspectiva, mitjançant la mida de les taules que, com més enrere estaven, més petites eren.

Després de la projecció es farà un col·loqui.

22:00

Se suspèn la sessió per la llarga durada de la sessió anterior.

DIMARTS 15

17:30

USA '70 / 100 comèdies americanes:

Being There / Bienvenido Mr. Chance

Hal Ashby, 1979. Int.: Peter Sellers, Shirley MacLaine, Melvyn Douglas, Jack Warden, Richard Dysart, Richard Basehart. EUA. VOSE. 130'

La novel·la de Jerzy Kosinski —adaptada per ell mateix— va esdevenir una comèdia agra, una faula sobre la mediocritat dels nostres dies, on un home qualsevol, sense cultura ni capacitats, pot esdevenir una celebritat gràcies a la manipulació dels mitjans de comunicació. El personatge fou interpretat per Peter Sellers, uns dels grans actors de comèdia dels anys 50, 60 i 70 del segle passat, en aquest cas molt allunyat de la caricatura de l'inspector Clouseau que ell havia fet famós. Va ser la seva penúltima interpretació, i li va reportar nombrosos premis i distincions, entre d'altres, el Globus d'Or, el Fotogramas de Plata i una nominació a l'Oscar. Un film sobre la beneiteria social, que manté una vigència absoluta.

Repeticions els dies 17 i 19.

20:00

El film del mes:

Sweet Smell of Success / Chantaje en Broadway

Alexander Mackendrick, 1957. Int.: Burt Lancaster, Tony Curtis, Susan Harrison, Martin Milner, Jeff Donnell, Sam Levene, Joe Frisco, Barbara Nichols, Emile Meyer, Edith Atwater. EUA. VOSE. 96'

Vegeu el comentari del dia 7.

22:00

USA '70:

Lenny / Lenny

Bob Fosse, 1975. Int.: Dustin Hoffman, Valerie Perrine, Jan Miner, Stanley Beck, Gary Morton. EUA. VOSE. 109'

Un *entertainer* gairebé similar al Jake La Motta dels darrers anys (i que Scorsese va reflectir al film *Toro salvaje*, estrenat el 1980, curiosament, també en blanc i negre i amb un cert to de semidocumentari).

VO. Versió original. **VC.** Versió catalana. **VE.** Versió espanyola. **VOSC.** Versió original amb subtítols en català. **VOSE.** Versió original amb subtítols en espanyol. **SD.** Sense diàleg. Subtitulatge electrònic: SAVINEN. **Preus:** Entrada: 2,70 € - Carnet jove, Club d'Actors de Museu del Cinema de Girona, jubilats, aturats, carnet familiar i sessió infantil: 2 €. Membres del Club Super3, entrada gratuïta a les sessions infantils. Carnet Club TR3SC: una sola sessió 2 €, film del mes: gratuït. **Abonaments:** 50 entrades: 50 €, 10 entrades: 18 €. Les durades que s'indiquen són aproximades.

tal, tal com passa amb el film de Fosse). El protagonista és un famós *showman* de *night-club*, nascut amb el nom de Leonard Alfred Schneider i conegut artísticament com a Lenny Bruce. El seu humor, d'estirp jueva i força mordaç, era un atac constant a les normes establertes: utilitzava un llenguatge fort, o verd, i el van arribar a detenir per obscenitat. El film va rebre sis nominacions als premis Oscar, entre d'altres al millor film, actor, actriu i director.

Repetició el dia 18.

DIMECRES 16

17:30

Aula de cinema:

Ninotchka / Ninotchka

Ernst Lubitsch, 1939. Int.: Greta Garbo, Melvyn Douglas, Bela Lugosi, Sig Rumann, Felix Bressart, Alexander Granach, Ina Claire, Gregory Raye, Rolfe Sedan, Edwin Maxwell, Richard Carle. EUA. VOSE. 110'

Ninotchka, una severa comissària russa, és enviada per Moscou per supervisar la missió especial a París de tres camarades que han de vendre les joies d'una duquessa, que van ser confiscades després de la revolució. Un guió replet de diàlegs brillantíssims, escrit per Charles Brackett, Billy Wilder i Walter Reisch. Va ser la primera comèdia interpretada per Greta Garbo, fet que va permetre anunciar el film amb el cèlebre eslògan «Garbo riu!». «S'ha assenyalat que *Ninotchka* és una sàtira anticomunista resolta en clau de comèdia elegant, amb apunts propis de la farsa, tot i que en realitat es tracta d'un al·legat desenfadat i a voltes cínic en favor de la bona vida i dels plaers, en contra de les normes ètiques que sorgeixen de qualsevol ideologia rígida. La presentació del comunisme soviètic és massa burda i la vida tova dels grans hotels parisencs està marcada per l'estil de l'opereta vienesa, tan pròpia del Lubitsch primerenc. En resum, les situacions i els personatges són massa amables i caricaturescos per cercar-hi connotacions més profundes. Tanmateix, al film sí que és important l'*esprit*, l'elegància i la saviesa amb què Lubitsch, al punt més alt de la seva carrera americana dins del cinema sonor, compon cadascuna de les escenes: les integra dins d'una estructura preparada per assolir uns efectes deliciosament corruptors» (Manuel Quinto).

19:30

Sessió especial:

Presentació del llibre:

Els compositors de cinema a Catalunya (1930-1959)

La huida

Antonio Isasi-Isasmendi, 1955. Int.: Clara Laye, Erich Herbolzheimer, Augusto Lluç, Miquel Fleta, Manuel Solé, Carmen López Lagar, Blanca Noël, Aldo Salustri, José Alsina. Catalunya. VE. 95'

Juan, de deu anys, i la seva germana Sita acaben de perdre la mare, i són reclamats pel pare, que viu a Roma des de fa anys amb una altra dona. La primera nit que passen a la capital italiana ja se senten desplaçats i deseparats, i decideixen tornar a Madrid sense diners ni recursos materials. Tota una aventura. «*La huida* sorprèn, en primer lloc, per la vivor de l'exposició i la llibertat de moviments. Sembla com si combatís ferotgement contra l'encarcarament del cinema espanyol de l'època (...) Però allò que crida més l'atenció és el registre directe, a l'aire lliure i a plena llum del dia, del gest quotidià; un estil desimbolt, franc, urgent i naturalista, digne de la futura *nouvelle vague*» (Jordi Batlle).

Amb la presència de Josep Lluís i Falcó, autor del llibre.

22:00

USA '70:

Phantom of the Paradise / El fantasma del Paraíso

Brian De Palma, 1974. Int.: William Finley, Paul Williams, Jessica Harper, George Memmoli, Gerrit Graham, Jeffrey Comanor, Gene Gross. EUA. VOSE. 90'

Vegeu el comentari del dia 11.

DIJOUS 17

17:30

USA '70:

Play Misty for Me / Toca «Misty» per a mi

Clint Eastwood, 1971. Int.: Clint Eastwood, Jessica Walter, Donna Mills, John Larch, Jack Ging, Irene Hervey, James McEachin, Clarice Taylor, Don Siegel, Duke Everts, George Fargo. EUA. VOSE. 102'

En el seu debut darrere la càmera, Clint Eastwood es va apropar a l'ambient policíac que més tard el va caracteritzar, alhora que demostrava la seva passió pel jazz, en convertir la preciosa composició del pianista Erroll Garner, «Misty», en la protagonista i el títol d'aquest *thriller*, on un popular discjòquei coneix (i no cal dir que se n'acaba penedint) la misteriosa noia que sempre truca al seu programa ràdiofònic per demanar la mateixa cançó. El film es va estrenar amb el títol *Escalofrio en la noche*.

Repetició el dia 18.

19:30

USA '70 / 100 comèdies americanes:

Being There / Bienvenido Mr. Chance

Hal Ashby, 1979. Int.: Peter Sellers, Shirley MacLaine, Melvyn Douglas, Jack Warden, Richard Dysart, Richard Basehart. EUA. VOSE. 130'

Vegeu el comentari del dia 15.

22:00

El film del mes:

Sweet Smell of Success / Chantaje en Broadway

Alexander Mackendrick, 1957. Int.: Burt Lancaster, Tony Curtis, Susan Harrison, Martin Milner, Jeff Donnell, Sam Levene, Joe Frisco, Barbara Nichols, Emile Meyer, Edith Atwater. EUA. VOSE. 96'

Vegeu el comentari del dia 7.

DIVENDRES 18

17:30

USA '70:

Lenny / Lenny

Bob Fosse, 1975. Int.: Dustin Hoffman, Valerie Perrine, Jan Miner, Stanley Beck, Gary Morton. EUA. VOSE. 109'

Vegeu el comentari del dia 15.

19:30

USA '70:

Play Misty for Me / Toca «Misty» per a mi

Clint Eastwood, 1971. Int.: Clint Eastwood, Jessica Walter, Donna Mills, John Larch, Jack Ging, Irene Hervey, James McEachin, Clarice Taylor, Don Siegel, Duke Everts, George Fargo. EUA. VOSE. 102'

Vegeu el comentari del dia 17.

22:00

USA '70:

The Getaway / La huida

Sam Peckinpah, 1972. Int.: Steve McQueen, Ali MacGraw, Ben Johnson, Sally Struthers, Al Lettieri, Slim Pickens. EUA. VOSE. 122'

Un clàssic peckinpahnià basat en una novel·la de Jim Thompson —el guió de la pel·lícula és de Walter Hill— on el cineasta certifica el seu gust per la violència extrema i els personatges d'una sola peça. Fou el primer llargmetratge produït per First Artists, fundada i integrada pels actors Steve McQueen, Paul Newman, Sidney Poitier i Barbra Streisand. El film qualifica com a brutals, amorals i anàrquiques les institucions de la vida urbana, com són les presons, els bars i les fàbriques. Pretén mostrar les conseqüències de la mobilitat extrema de la societat dels EUA i alhora posar de relleu les repercussions de la violència general a cada individu. «*The Getaway* és acció pura, delirant i fabulosament segura, és un ball salvatge i alhora contingut sota una pluja de bales» (*Süddeutsche Zeitung*).

Repetició el dia 22.

DISSABTE 19

17:30

100 comèdies americanes:

How to Murder Your Wife / Com matar la teva esposa

Richard Quine, 1965. Int.: Jack Lemmon, Virna Lisi,

Terry-Thomas, Eddie Mayehoff, Claire Trevor, Sidney Blackmer, Max Showalter, Jack Albertson, Alan Hewitt, Mary Wickes. EUA. VOSE. 118'

Especialista en comèdia negra i crític mordaç de la classe mitjana nord-americana, Quine es basa en un guió de George Axelrod (autor de la peça teatral que dona origen a *La tentación vive arriba*) per narrar la peculiar peripècia amorosa de Ford, un home solter i feliç que es guanya la vida com a dibuixant de tires de còmic per als diaris i que, com a conseqüència d'una borratxera, es casa amb una jove italiana. El film, tot i que té un ritme i una forma impecables, esdevé una apologia desagradable i atàvica de la misogínia, que té el seu punt àlgid en un discurs encès del protagonista. Malgrat tot, la història experimenta un gir que transforma el discurs de tot el metratge i deixa perplex l'espectador gràcies a un final artificial, d'allò més convencional. *How to Murder Your Wife* fou la darrera col·laboració del cineasta amb Jack Lemmon, després de sis pel·lícules plegats, i l'inici de la decadència professional del cineasta.

Repetició el dia 20.

19:45

USA '70:

Phantom of the Paradise / El fantasma del Paraíso

Brian De Palma, 1974. Int.: William Finley, Paul Williams, Jessica Harper, George Memmoli, Gerrit Graham, Jeffrey Comanor, Gene Gross. EUA. VOSE. 90'

Vegeu el comentari del dia 11.

21:45

USA '70 / 100 comèdies americanes:

Being There / Bienvenido Mr. Chance

Hal Ashby, 1979. Int.: Peter Sellers, Shirley MacLaine, Melvyn Douglas, Jack Warden, Richard Dysart, Richard Basehart. EUA. VOSE. 130'

Vegeu el comentari del dia 15.

DIUMENGE 20

17:30

Sessió infantil:

Contes de Nadal

1930-1953. EUA. VO. 60'

Es projectaran els següents curtsmetratges d'animació: *Christmas Night* (1930), *Grandfather's Clock* (1932), *Little King* (1930), *Night Before Christmas* (1941), *Bon Bon Parade* (1935), *Window Shopping* (1938) i *Once Upon a Wintertime*.

19:00

100 comèdies americanes:

How to Murder Your Wife / Com matar la teva esposa

Richard Quine, 1965. Int.: Jack Lemmon, Virna Lisi, Terry-Thomas, Eddie Mayehoff, Claire Trevor, Sidney Blackmer, Max Showalter, Jack Albertson, Alan Hewitt, Mary Wickes. EUA. VOSE. 118'

Vegeu el comentari del dia 19.

21:15

USA '70:

A Woman Under the Influence / Una dona sota la influència

John Cassavetes, 1974. Int.: Peter Falk, Gena Rowlands, Vince Barbi, Sonny April, Katherine Cassavetes, Nick Cassavetes, Fred Drapper, John Finnegan, Hugh Hurd. EUA. VOSE. 146'

És una de les obres mestres de Cassavetes, i va suposar una nominació a l'Oscar com a millor actriu per a Gena Rowlands. El film és un retrat introspectiu d'una dona turmentada per la constatació d'un enorme buit existencial, i insatisfeta per una vida sense il·lusions, el marit i la rutina dels fills. «Aquesta dona creu intensament que si és una bona esposa ha d'experimentar quelcom recíproc, però no sap què és. No és boja realment, sinó que està frustrada més enllà d'allò que podem imaginar. No sap què fer i, sobretot, és inepta en l'aspecte emocional i quant a les seves relacions socials. Tot el que fa és una expressió de la seva individualitat, però no sap com s'ha de comportar envers els altres. No crec que canviï mai. Ella sempre ha estat lúcida i és molt directa, com ho són totes les dones: molt més directes que no pas els homes» (John Cassavetes).

Repetició el dia 29.

Sessions Aula de Cinema: Entrada preferent per a alumnes de centres concertats, fins a 10 minuts abans de començar la sessió. **Projeccions:** Cinema Aquitània. Avinguda Sarrià, 33. 08029 Barcelona – Telèfon 93 410 75 90 – Metro: Hospital Clínic (L5) – Autobusos: 6, 7, 15, 27, 32, 33, 34, 41, 54, 59, 63, 66, 67, 68, N3. **Oficines i Biblioteca:** Portal de Santa Madrona 6-8. 08001 Barcelona. Tel. 93 316 27 80. **Arxiu:** Gran Via de les Cortes Catalanes, 184. 08038 Barcelona. Telèfon: 93 298 82 60. filmoteca.cultura@gencat.cat, <http://www.gencat.cat/cultura/ic/filmoteca>